

بررسی مدیریت سود در آستانه‌های مقادیر حساس سود شرکت‌های مظنون با اهرم مالی بالا

سارا شفیعی^۱
حمیدرضا کردلویی^۲ ✉
شادی شاهوردیانی^۳
مازیار قاسمی^۴

تاریخ دریافت: ۱۴۰۰/۱۰/۲۳ تاریخ پذیرش: ۱۴۰۰/۱۲/۲۲

چکیده

هدف این پژوهش بررسی مدیریت سود واقعی در آستانه مقادیر حساس سود در شرکت‌های مظنون به مدیریت سود و با لحاظ اهرم مالی بالا بوده که در بین ۱۴۸ شرکت بورسی و لحاظ اطلاعات مالی آنها بین سال‌های ۱۳۹۲ الی ۱۳۹۹ انجام شده است. در این پژوهش هزینه‌های تولید غیر عادی و هزینه‌های اختیاری غیر عادی برای شرکت‌های مظنون به مدیریت سودی که اهرم مالی آنها بیش از میانگین بوده در سه آستانه سود صفر، سود دوره گذشته و سود پیش بینی شده بررسی شدند. نتایج نشان می‌دهد که در هر سه آستانه سود زمانی که اهرم مالی بیش از میانگین باشد آنگاه این اهرم تاثیر منفی و معنی‌داری بر هزینه‌های تولید غیر عادی و هزینه‌های اختیاری غیر عادی داشته و صرفاً در هزینه‌های تولید غیر عادی در آستانه سود دوره گذشته است که تاثیر معنی‌داری شناسایی نگردیده است.

واژه‌های کلیدی: مدیریت سود واقعی، آستانه سود، اهرم مالی، هزینه اختیاری غیرعادی، هزینه‌های تولید غیرعادی.

^۱ دانشجوی دکتری حسابداری، حسابداری، دانشگاه آزاد اسلامی واحد امارات متحده عربی، دبی، امارات متحده عربی. Email: shafiee_sm@yahoo.com

^۲ دانشیار و عضو هیئت علمی دانشگاه آزاد اسلامی واحد اسلامشهر، اسلامشهر، ایران (نویسنده مسئول). Email: hamidreza.kordlouie@gmail.com

^۳ استادیار و عضو هیئت علمی دانشگاه آزاد اسلامی، واحد شهر قدس، شهر قدس، ایران. Email: shahverdiani@gmail.com

^۴ استادیار و عضو هیئت علمی دانشگاه ادیبان گرمسار، گرمسار، ایران. Email: maziarghasemi@gmail.com

مقدمه

مدیریت سود زمانی اتفاق می‌افتد که مدیران در گزارش‌گری مالی و ساختار معاملات برای تغییر گزارش‌های مالی دستکاری می‌نمایند. انگیزه گمراه کردن یا تغییر درک صحیح برخی از ذینفعان در مورد عملکرد اقتصادی اساسی شرکت با دستکاری واقعی فعالیت‌ها از اصلی‌ترین روش‌های دستکاری سود توسط مدیران می‌باشد (امار^۱ و همکاران، ۲۰۲۰). در واقع مدیران سود گزارش‌شده را برای سه هدف اصلی مدیریت می‌کنند، یعنی اجتناب از زیان، اجتناب از کاهش سود، و برآورده کردن انتظارات سود تحلیل‌گران مورد دستکاری قرار می‌دهند (پراکار^۲ و همکاران، ۲۰۲۰). مدیران همچنین با توجه به خصوصیات خاص بازار سرمایه و فعالان آن تمایل به مدیریت سود پیدا می‌کنند که می‌توان نگاه مدیران به بازار سرمایه برای فعالیت‌های مدیریت سود را در سه دسته تقسیم‌بندی نمود. اول، همانگونه که دی آنجلو^۳ و همکاران (2006) اشاره کرده‌اند شرکت‌هایی که به طور منظم سود فزاینده‌ای ارائه نمی‌کنند (یعنی منحنی رشد سود شکسته شده است) به احتمال زیاد شاهد کاهش متوالی در قیمت سهام هستند. دوم، واسطه‌گران و فعالان بازار معمولاً تمایل دارند بر شرکت‌هایی تمرکز کنند که به طور منظم افزایش درآمد را منتشر می‌کنند. بنابراین، هر چه دوره رشد طولانی‌تر باشد، ممکن است به عنوان توضیحی برای انگیزه مدیران برای ارائه یک سری درآمد فزاینده عمل کند. به عبارت دیگر، مدیریت سود اعمال شده توسط مدیران به آنها اجازه می‌دهد تا از کاهش و زیان سود جلوگیری کنند (زامان و همکاران، ۲۰۲۱). سوم، شرکت‌هایی که درآمدشان عوامل غیرمنتظره مطلوب را تشکیل می‌دهد، در سال‌های بعد، رشد بالاتری را در فروش و درآمد نسبت به شرکت‌هایی با عملکرد سود یکسان اما با غافلگیری سود نامطلوب نشان می‌دهند، بدست آورده‌اند. شرکت‌هایی که از طریق دستکاری‌های حسابداری سودی برابر یا بالاتر از پیش‌بینی تحلیل‌گران ارائه کرده‌اند، سودآوری بالاتر از سودآوری مشاهده شده

برای شرکت‌هایی که سود منتشر شده‌شان کمتر از پیش‌بینی‌های تحلیل‌گران است، ثبت کرده‌اند (امار و همکاران، ۲۰۲۰). یک ضرر کوچک و یک سود کوچک می‌تواند ناچیز باشد، به دلیل به اصطلاح "نقطه مرجع شناختی"، سود کوچک در مقایسه با یک زیان کوچک به طور غیرعادی بزرگتر تلقی می‌شود. بنابراین، عدد مقداری سود صفر به عنوان محتمل‌ترین فاصله ای در نظر گرفته شده است که در آن شرکت‌هایی که درگیر مدیریت سود هستند، در نظر گرفته شده است (گیلیام^۴ و همکاران، ۲۰۱۵). همچنین مدیران همیشه وسوسه می‌گردند که از تغییرات منفی سود نیز اجتناب کنند (امار و آباوب^۵، ۲۰۱۰). بازار به شدت به اعلان‌های درآمد در اطراف آستانه سود واکنش نشان می‌دهد در نتیجه این فرصتی برای گزارش نادرست از جانب مدیران ایجاد می‌کنند (جرمی^۶ و همکاران، ۲۰۲۱). در واقع در آستانه‌های چون جلوگیری از گزارش زیان و کاهش سود مدیران به دستکاری سود ترغیب می‌گردند. (مارای^۷ و همکاران، ۲۰۲۱). ون تندلو^۸ و همکاران (۲۰۱۸) اشاره می‌کنند که بدهی در دو جهت بر مدیریت سود تأثیر دارد. از یک طرف، شرکت‌ها برای جلوگیری از نقض پیمان‌های بدهی بیشتر به افزایش سود تشویق می‌شوند. لذا با توجه به اهمیت بازار مالی برای شرکت‌ها، مدیران انگیزه‌هایی برای ارائه سود مثبت و فزاینده برای به حداکثر رساندن ارزش شرکت و جذب سرمایه‌گذاران بیشتر دارند. از سوی دیگر، سطح اهرم بالاتر ممکن است شرکت‌هایی را که دارای مشکلات مالی هستند، به افزایش مدیریت سود کاهشی سوق دهد تا قدرت چانه‌زنی خود را با وام دهندگان قبلی افزایش دهد. دهد. بنابراین احتمال بیشتری دارد که در مدیریت سود کاهشی در میزان بالای اهرم مالی نیز وجود دارد. لذا آنچه که به عنوان مسئله تحقیق بیان می‌گردد همانا اثر اهرم مالی در شرکت‌های مظنون به مدیریت سود و تأثیر آن در آستانه‌های مقادیر سود است که هامیت آن در تحقیقات قبلی مشخص شده

⁴ Gilliam

⁵ Amar & Abaoub

⁶ Jeremy

⁷ Marai

⁸ Van Tendeloo

¹ Ammar

² Prabhakar

³ DeAngelo

و جای خالی آن در تحقیقات داخلی احساس می‌گردد. در ادامه تحقیق به بیان چارچوب نظری و پیشینه تحقیق، روش‌شناسی و ارائه مدل‌ها و معرفی متغیر پرداخته می‌شود، سپس نتایج آزمون‌ها ارائه شده و نتیجه‌گیری می‌گردد.

چارچوب نظری و پیشینه پژوهش

از دیدگاه نظری مدیران ریسک‌پذیر به احتمال زیاد برای دستیابی به معیار جبران خسارت خود از طریق سیگنال دادن به یک نتیجه عملکرد خوب به بازار، در فعالیتهای مدیریت سود شرکت می‌کنند (بیلینگز^۱ و همکاران ۲۰۲۰). علاوه بر این، مدیریت شرکتی که تمایل به انجام سرمایه‌گذاری‌های با ریسک بالاتر را نشان می‌دهد، تمایل دارد ریسک سرمایه‌گذاری را کمتر از حد اعلام کند چنین رفتاری بیشتر مدیران را ملزم به توسل به دستکاری سود می‌کند (هاگا^۲ و همکاران، ۲۰۱۸). توسل به فعالیت‌های مدیریت سود واقعی یکی از راه‌های ممکن برای پوشش شکست احتمالی سرمایه‌گذاری پرخطر است. منطق این رفتار این است که ریسک‌پذیری بیشتر با شکست یا موفقیت بیشتر سرمایه‌گذاری همراه است، که مدیران را وادار می‌کند تا در مدیریت سود بیشتر مشارکت کنند تا توانایی‌های خود را به فعالان بازار نشان دهند (لایون^۳ و همکاران، ۲۰۱۹). شناسایی فعالیت‌های مدیریت سود واقعی برای طرف‌های خارجی بسیار دشوار بوده (سامر^۴ و همکاران، ۲۰۲۱) و لذا اگر این دستکاری‌ها بر اساس فعالیت‌های واقعی کسب و کار نیز صورت پذیرد پی بردن به آن مشکل‌تر می‌گردد. لذا، مدیران در مواجهه با عملکرد ضعیف ناشی از ریسک‌پذیری، به احتمال زیاد در مدیریت سود واقعی شرکت می‌کنند (الهاربی^۵ و همکاران، ۲۰۲۰) لذا از این لحاظ احتمال مشارکت مدیرانی که بدلیل در فعالیت‌های پر ریسک شرکت کرده و اهرم مالی بالایی برای شرکت ایجاد کرده‌اند در مدیریت سود می‌تواند افزایش یابد. نظریه نمایندگی نیز فعالیت‌های

دستکاری سود توسط مدیران را بر اساس تضاد منافع بین ایشان و سهامداران و اعتباردهندگان محتمل می‌شمارد. در واقع، عدم تقارن اطلاعات می‌تواند مبنایی برای مدیریت سود بر اساس نظریه نمایندگی بوده که می‌تواند بی‌مدیران و سهامداران و یا مدیران و تسهیلات دهندگان (هو^۶ و همکاران، ۲۰۱۹) باشد. شرکت‌ها می‌توانند در مدیریت سود افزایش‌دهنده مشارکت کنند تا تأمین مالی ارزان‌تری به دست آورند، که ممکن است سرمایه‌گذاری بیش از حد را تشویق کند. ادبیات موجود نشان می‌دهد که محیط سازمانی، هزینه سرمایه، کیفیت حسابرسی، محدودیت‌های مالی، تنوع و اطلاعات نامتقارن تأثیری بر رویه‌های مدیریت سود شرکت‌ها دارد (حبیب^۷ و همکاران، ۲۰۱۹). هو و همکاران (۲۰۱۹) دریافتند که در شرکت‌هایی که تمایل به سرمایه‌گذاری بیش از حد دارند مدیران همچنین می‌توانند برای مدیریت سود به منظور دستیابی به الزامات قراردادی یا نظارتی برانگیخته شوند. در واقع مدیریت برای هموارسازی رشد تولید ناخالص داخلی به دلیل فقدان حاکمیت شرکتی مؤثر و کنترل داخلی، مدیران و سهامداران کنترل‌کننده به راحتی می‌توانند در فعالیت‌های سرمایه‌گذاری فرصت طلبانه شرکت کنند تا به دنبال منافع خصوصی باشند و در نتیجه تصمیمات سرمایه‌گذاری نزدیک بینی و نابهینه را به همراه داشته باشند (ژو^۸ و همکاران، ۲۰۱۶). در واقع شرکت‌هایی که سود خود را دستکاری می‌کنند، در طول دوره گزارش نادرست، کمتر سرمایه‌گذاری کرده تا از شناسایی جلوگیری کنند (فان و همکاران، ۲۰۱۹). بنابراین، در مقایسه با شرکت‌هایی که می‌توانند بدون دستکاری سود به معیارهای درآمد دست یابند، شرکت‌هایی که سود را دستکاری می‌کنند مستعد سرمایه‌گذاری کم هستند. لذا در شرکت‌هایی که اهرم مالی بالایی را دارا بوده و هنوز به آستانه‌های مورد نظر سود دست پیدا نکرده‌اند انتظار نمی‌رود که با توجه به شرایط خاص تمایلی به مدیریت سود داشته باشند زیرا که تا کنون بشدت اهرم مالی گرفته و بیشتر نگران بازپرداخت تعهدات خود هستند یا دستکاری

¹ Billings

² Haga

³ Laeven

⁴ Samar

⁵ Alharbi

⁶ Hu

⁷ Habib

⁸ Zhu

قربانی (۱۳۹۶) بر اساس یافته‌های تحقیق خود تایید کردند که مدیران شرکت‌ها برای اجتناب از زیان‌های اندک، نتایج عملکرد خود را با استفاده از رویکردهای مدیریت سود واقعی مانند ارائه تخفیفات فروش غیرعادی به مشتریان، اضافه تولید برای کاهش بهای تمام شده کلای فروش رفته یا کاهش هزینه‌های اختیاری به سمت بالا مدیریت کنند. غزالی^۶ و شفیعی و سناسو (۲۰۱۵) مدیریت تمایل به مدیریت سود به منظور اجتناب از گزارش زیان یا برای جلوگیری از نشان دادن هرگونه کاهش در سود گزارش شده دارد. آنها بیان نمودند که این امر مدیریت سود وقتی که شرکت از نظر مالی سالم است و سود شرکت بالا بوده محتمل‌تر است. دگنکس^۷ و کیانوپولوس و ابراهیم و روزیک (۲۰۱۷) در پژوهشی به بررسی مدیریت سود برای جلوگیری از ضرر و کاهش درآمد در کرواسی پرداختند. این مقاله شواهد تجربی ارائه می‌دهد که شرکت‌های کرواسی مدیریت سود را گزارش می‌دهند. از ضرر و زیان و کاهش درآمد جلوگیری کنید. افریضل^۸ و گامایونی و سیاپودین (۲۰۲۱) نشان دادند که نشان داده است که مدیریت سود به طور موثر توسط سیستم حاکمیت شرکتی و عملکرد کنترل می‌شود. مدیرانی که از دو روش مدیریت سود به عنوان جایگزین استفاده می‌کنند، با نظارت بیشتر توسط حسابرسان و نهادهای ناظر مواجه می‌شوند، لذا دستکاری سود واقعی را ترجیح می‌دهند، زیرا دستکاری‌های سود واقعی را می‌توان از تصمیم‌های عادی کسب‌وکار متمایز نکرد و بنابراین تشخیص آن سخت است (چی^۹ و همکاران، ۲۰۱۱). در نتیجه توجه بر مدیریت سود واقعی بیشتر از مدیریت سود تعهدی می‌تواند در شناخت پدیده دستکاری سود مفید واقع گردد. شرکت‌ها در فعالیتهای مدیریت سود واقعی^{۱۰} با استفاده از دستکاری ظریف در تخفیف‌های قیمت برای افزایش فروش و تولید بیش از حد برای گزارش کمتر بهای تمام شده کالاها فروخته‌شده شرکت می‌کنند

سود. زیرا که دستکاری سود مطمئناً باعث می‌گردد که توان پرداخت بدهی ایشان مجددا کاهش یافته و آنها تمایل و یا دلیل تازه ای که باز بخواهند اهرم مالی خود را افزایش دهند ندارند. شرکت‌ها ممکن است سود را برای به دست آوردن منابع مالی ارزان مدیریت کنند، که سرمایه‌گذاری بیش از حد را تشویق می‌کند. بنابراین، ممکن است انتظار یک ارتباط مثبت بین مدیریت سود و سرمایه گذاری بیش از حد اتفاق افتد اما اگر میزان اهرم مالی بالا باشد از آن پس دیگر این مزیت از بین می‌رود. با این حال لیو^۱ و همکاران (۲۰۲۱) معتقدند که مدیران می‌توانند با انجام اقدامات اقتصادی واقعی که از رویه‌های تجاری عادی منحرف می‌شود، سود را مدیریت کنند که این عمل از طریق سرمایه گذاری بیش از حد در دارایی، کارخانه و تجهیزات انجام می‌پذیرد. از طرف دیگر شرکت‌هایی که افزایش بسیار زیادی در ریسک‌پذیری را تجربه می‌کنند، در سطح قابل توجهی بالاتر از فعالیت‌های مدیریت سود واقعی در دوره پس از افزایش در مقایسه با قبل از افزایش، درگیر می‌شوند (لی^۲ و همکاران، ۲۰۱۹). این بدان معنی است که اهرم مالی بالا در زمان افزایش ریسک‌پذیری اتفاق افتاده و پس از آن احتمالاً فعالیت‌های دستکاری سود کمتر خواهد شد. بیچوک^۳ (۲۰۰۹) بیان می‌کند که شرکت‌هایی که نرخ حقوق صاحبان سهام گزارش شده شان کمتر از مقادیر آستانه مشخص باشد، هزینه‌های اختیاری را کاهش می‌دهند. همچنین مدیریت سود در در آستانه سال گذشته نیز حائز اهمیت است (زمان^۴ و همکاران، ۲۰۲۱). نظریه چشم‌انداز نیز بیان می‌کند که سرمایه گذاران در واقع نتایج را به عنوان سود یا زیان می‌بینند و نه به عنوان ارزش مطلق ثروت. آنها استدلال می‌کنند که برای تعریف سود یا زیان یک نقطه مرجع لازم است که می‌تواند معیارهای سود مانند سود صفر یا سود مورد انتظار باشد. لذا این مقادیر آستانه‌ای سود حساسیت بیشتری را برای مدیران بوجود می‌آورد (وانگ^۵ و همکاران، ۲۰۲۰). لاری دشت بیاض، ساعی و

⁶ Ghazali

⁷ Degiannakis

⁸ Afrizal

⁹ Chi

¹⁰ Real Earnings Management

¹ Liu

² Li

³ Bar-Gill & Bebchuk

⁴ Zaman

⁵ Wang

(باکر^۱ و همکاران، ۲۰۱۹). حجازی و ادم پیرا و بهرامی زیارتی (۱۳۹۵) در پژوهش تشخیص مدیریت سود با استفاده از تغییرات در گردش دارایی و حاشیه سود نشان دادند که نسبت حاشیه سود/ گردش دارایی در شناسایی مدیریت سود اطلاعات بیشتری نسبت به ارقام تعهدی غیراختیاری ارائه می‌کند و همچنین تغییر حاشیه سود و گردش دارایی در جهت مخالف به علت مدیریت سود می‌باشد. حسینی معصوم و همکاران (۱۳۹۸) نشان دادند بین شاخص پایداری با مدیریت سود با انگیزه دستیابی به آستانه‌های سود اجتناب از کاهش سود و اجتناب از سود غیرمنتظره منفی رابطه منفی و معنی‌داری وجود دارد. شمس‌زاده و افخمی (۱۳۹۵) به شناسایی و تشخیص مدیریت سود با استفاده از تغییرات در گردش دارایی‌ها و حاشیه سود در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران پرداختند که یافته‌های حاصل از تحقیقات آنان نشان داد که کاهش حاشیه سود و افزایش در گردش دارایی‌ها به طور هم زمان، نشانه مدیریت رو به پایین است. در حالی که افزایش در حاشیه سود و کاهش همزمان در گردش دارایی‌ها تایید بر وجود مدیریت سود رو به بالا نمی‌باشد.

روش تحقیق:

تحقیق حاضر از نظر هدف، از نوع کاربردی و شناخت بهتر خصوصیات شرکت‌هایی است که ظن آن می‌رود که درگیر فعالیت‌های مدیریت سود باشند. در این بین تمرکز بر روی شرکت‌های مظنونی است که دارای اهرم بالاتری از میان می‌باشند. جامعه آماری این پژوهش شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران طی دوره زمانی ۸ ساله بین سال‌های ۱۳۹۲-۱۳۹۹ هستند. شرکت‌های مظنون شرکت‌هایی هستند که سود دوره مالی حاضر آنها نزدیک به صفر، مقدار سود دوره گذشته مالی و همچنین نزدیک به سود پیش بینی شده باشد. لذا شش فرضیه برای شناخت نحوه عملکرد شرکت‌های مظنون شکا می‌گیرد که برای هر آستانه دو فرضیه وجود دارد که در مورد هزینه‌های تولید غیر عادی و هزینه‌های اختیاری غیر

عادی می‌باشد. این فرضیه‌ها که بر اساس نظریه‌ها و پیشینه تحقیقاتی که در بخش قبلی بیان شده توسعه یافته‌اند عبارتند از:

فرضیه اول: در آن دسته از شرکت‌های مظنون - به مدیریت سود در آستانه سود صفر- که نسبت اهرم آنها در مقایسه با سایر شرکت‌های مظنون بالاتر است، هزینه‌های تولید غیرعادی پایین تر است

فرضیه دوم: در آن دسته از شرکت‌های مظنون - به مدیریت سود در آستانه سود صفر- که نسبت اهرم آنها در مقایسه با سایر شرکت‌های مظنون بالاتر است، هزینه‌های اختیاری غیرعادی پایینتر است.

فرضیه سوم: در آن دسته از شرکت‌های مظنون - به مدیریت سود در آستانه سود پیش بینی شده - که نسبت اهرم آنها در مقایسه با سایر شرکت‌های مظنون بالاتر است، هزینه‌های تولید غیرعادی پایینتر است.

فرضیه چهارم: در آن دسته از شرکت‌های مظنون - به مدیریت سود در آستانه سود پیش‌بینی شده - که نسبت اهرم آنها در مقایسه با سایر شرکت‌های مظنون بالاتر است، هزینه‌های اختیاری غیرعادی پایینتر است.

فرضیه پنجم: در آن دسته از شرکت‌های مظنون - به مدیریت سود در آستانه سود گذشته مالی - که نسبت اهرم آنها در مقایسه با سایر شرکت‌های مظنون بالاتر است، هزینه‌های تولید غیرعادی پایینتر است.

فرضیه ششم: در آن دسته از شرکت‌های مظنون - به مدیریت سود در آستانه سود گذشته مالی - که نسبت اهرم آنها در مقایسه با سایر شرکت‌های مظنون بالاتر است، هزینه‌های اختیاری غیرعادی پایینتر است.

نحوه شناسایی این آستانه‌ها عبارت است از؛ به پیروی از هالوا و همکاران (۲۰۱۷) برای اندازه‌گیری آستانه مقادیر حساس سود از فاصله آستانه سود سال گذشته استفاده می‌گردد. برای این منظور سود امسال را از سود سال گذشته کم می‌نماییم و برای از بین بردن ناهمگنی واریانسی هر یک را بر جمع دارایی‌های اول دوره تقسیم می‌نماییم. برای شناسایی شرکت‌های مظنون نیز اگر این مقدار این تفاضل در محدوده (۰/۰۰۵ و ۰) واقع گردد به عنوان شرکت مظنون شناخته می‌گردد. در ارتباط با مقدار آستانه‌ای بر اساس سود اول دوره پیش بینی شده روشی

¹ Baker

سال مالی / عمر شرکت (AGE): برابر است با تعداد سال‌های فعالیت شرکت در بورس اوراق بهادار تهران / سرمایه فیزیکی (TANG): برابر است با نسبت سرمایه فیزیکی (اموال، ماشین آلات و تجهیزات) به کل ارزش دفتری دارایی‌های شرکت در پایان سال مالی / نوع حسابرس (BIG4): متغیر دوگانه که وقتی شرکت از سوی سازمان حسابرسی شود عدد یک و در غیر این صورت صفر در نظر گرفته می‌شود / سودآوری (ROA): برابر است با نسبت سود خالص به کل دارایی‌های شرکت در پایان سال مالی / رشد فروش (GROW): برابر است با نسبت تغییرات در درآمد حاصل از فروش نسبت به اول دوره، به کل درآمدهای اول دوره شرکت در پایان سال مالی / استقلال هیئت مدیره (IND): برابر است با نسبت مدیران غیرموظف به کل اعضای هیئت مدیره شرکت در پایان سال مالی / مالکیت نهادی (INS): برابر است با نسبت سهام تحت تملک سهامداران نهادی به کل سهام شرکت / ارزش بازار به دفتری (MB): برابر است با نسبت ارزش بازار سهام به ارزش دفتری حقوق صاحبان سهام شرکت در پایان سال مالی / حساب‌های پرداختی (PAYACC): برابر است با نسبت حساب‌های پرداختی و موجودی‌های شرکت به ارزش ترازنامه‌ای کل دارایی‌های شرکت در پایان سال مالی.

همچنین فرضیات مدل بر اساس دو معادله ذیل برای هزینه‌های تولید غیر عادی و هزینه‌های اختیاری غیر عادی مورد بررسی می‌شوند. لازم به ذکر است که هر یک از این آزمون‌ها برای هر یک از حدود آستانه ای مورد آزمون قرار می‌گیرند.

$$abDISEXP_t = \alpha + \beta_1 NI_t + \beta_2 SUSPECT\_NI_t + \beta_3 SIZE_{t-1} + \beta_4 rank\_lev_{t1} + \beta_7 rank\_lev\_susp_t + \beta_9 Control\ variables + \varepsilon_t$$

$$abPROD_t = \alpha + \beta_1 NI_t + \beta_2 SUSPECT\_NI_t + \beta_3 SIZE_{t-1} + \beta_4 rank\_lev_{t1} + \beta_7 rank\_lev\_susp_t + \beta_9 Control\ variables + \varepsilon_t$$

در مدل‌های فوق، abPROD و abDISEXP که به صورت باقی مانده‌های مدل‌های تخمین استخراج می‌شوند

که توسط نگارنده پیشنهاد می‌گردد و عبارت است از اختلاف سود اعلامی آخر دوره با پیش بینی سود اول دوره که آن نیز بر مجموع دارایی‌های اول دوره تقسیم می‌گردد. اگر این مقدار این تفاضل در محدوده (۰/۰۰۵ و ۰) واقع گردد به عنوان شرکت مظنون شناخته می‌گردد. در این مطالعه به پیروی از ریچودری (۲۰۰۶) و کوهن و همکاران (۲۰۰۸) بمنظور مدیریت سود واقعی انجام گردیده که از سه شاخص به منظور اندازه‌گیری مدیریت سود واقعی و شناسایی شرکت‌های مظنون استفاده شده و در این مدل دو تابع ذیل نحوه شناسایی مخارج اختیاری غیرعادی و هزینه‌های تولید را نشنا می‌دهند.

$$\frac{PROD_{i,t}}{AT_{i,t-1}} = \alpha_1 \frac{1}{AT_{i,t-1}} + \alpha_2 \frac{Sales_{i,t}}{AT_{i,t-1}} + \alpha_3 \frac{\Delta Sales_{i,t}}{AT_{i,t-1}} + \frac{\Delta Sales_{i,t-1}}{AT_{i,t-1}} + \varepsilon_{i,t}$$

$$\frac{PROD_{i,t}}{AT_{i,t-1}} = \alpha_1 \frac{1}{AT_{i,t-1}} + \alpha_2 \frac{Sales_{i,t-1}}{AT_{i,t-1}} + \varepsilon_{i,t}$$

$PROD_{i,t}$: هزینه‌های تولید که برابر است با هزینه‌های کالاهای فروش رفته و موجودی‌ها / $AT_{i,t}$: دارایی کل / $Sales_{i,t}$: فروش خالص شرکت / $\Delta Sales_{i,t}$: تغییرات در فروش خالص شرکت نسبت به دوره قبل / $\varepsilon_{i,t}$: باقیمانده مدل رگرسیونی که همان متغیر هزینه‌های تولید غیرعادی (Ab_PROD) شرکت می‌باشد / $DISC_{i,t}$: هزینه‌های اختیاری که برابر است با مجموع هزینه‌های تحقیق و توسعه، تبلیغات و هزینه‌های فروش، اداری و عمومی / $\varepsilon_{i,t}$: باقیمانده مدل رگرسیونی که همان متغیر هزینه‌های اختیاری غیرعادی (Ab_DISC) شرکت می‌باشد / اهرم مالی (LEV): برابر است با نسبت کل بدهی‌های دفتری به ارزش ترازنامه ای کل دارایی‌های شرکت در پایان سال مالی / اندازه شرکت (SIZE): برابر است با لگاریتم طبیعی سرمایه بازاری (تعداد در قیمت سهام) شرکت در پایان

همان هزینه ای تولید و مخارج اختیاری غیر عادی هستند. NI : سود خالص پس از کسر مالیات تقسیم بر جمع دارایی‌های ابتدای دوره است. این متغیر عملکرد شرکت را کنترل می‌کند/ SUEPECT_NI یک متغیر نشانگر است که در صورتی که مشاهده i جزء شرکت سال‌های مظنون باشد یک و در غیراین صورت صفر است/ rank_lev یک متغیر نشان گر است که در صورتی که نسبت اهرم مشاهده i بالاتر از میانه در صنعت باشد برابر یک و در غیر این برابر صفر است /rank_lev_susp یک متغیر نشان گر است که در صورتی مشاهده i جزء شرکت سال‌های مظنون باشد و نسبت اهرم آن بالاتر از میانه در صنعت مربوطه باشد برابر یک و در غیر این برابر صفر است

نتایج آزمون فرضیات

نگاره (۱) هزینه‌های تولید غیرعادی و هزینه‌های اختیاری غیر عادی را به عنوان متغیر وابسته در مدل و شواهد و نتایج مربوط به فرضیه اول و دوم نشان می‌دهد. با توجه به اینکه ضریب متغیر suspect-ni با متغیر وابسته هزینه‌های تولید غیرعادی و هزینه‌های اختیاری غیر عادی منفی و معنی دار می‌باشد، می‌توان نتیجه گرفت در آن دسته از شرکت‌های مظنون - به

مدیریت سود در آستانه سود صفر- که نسبت اهرم آنها در مقایسه با سایر شرکت‌های مظنون بالاتر است، هزینه‌های تولید غیرعادی و همچنین هزینه‌های اختیاری غیرعادی پایینتر است. موضوع اصلی در مورد شرکت‌هایی با اهرم مالی بالا آن است که اگر این شرکت‌ها قادر به پرداخت تعهدات ناشی از تامین مالی برون سازمانی خود نباشند، هم در معرض ریسک ورشکستگی قرار خواهند گرفت و هم امکان دستیابی به منابع تامین مالی از طریق اعتبار دهندگان جدید را در آینده نخواهند داشت. این در حالی است که برای تداوم فعالیت و سودآوری آتی وجود وجه نقد کافی برای شرکت‌ها امری ضروری است. لذا در شرکت‌های مظنون به مدیریت سود با اهرم مالی بالا تمایل بیشتری وجود دارد که هزینه‌های تولید غیر عادی و هزینه‌های اختیاری غیر عادی کاهش یافته تا شرکت بتواند به تعهدات خود بهتر عمل نماید. لذا هر دو فرضیه اول و دوم تایید گردیده است.

نگاره (۲) به نتایج حاصل از دو مدل رگرسیونی هزینه تولید غیر عادی و هزینه اختیاری غیر عادی برای زمانی که سودآوری شرکت در نزدیک مقدار آستانه‌ای سودآوری پیش بینی شده می‌پردازد.

نگاره (۱): نتایج آزمون فرضیات اول و دوم

هزینه‌های تولید غیرعادی و هزینه‌های اختیاری غیرعادی در آستانه سود صفر					
ABNDISEXP		ABNPRODCOST			
-۰,۵۶۹	-۰,۰۱۷	۰,۱۱۹*	۰,۰۰۱	C	عرض از مبدا
۰,۲۹۶*	۰,۰۰۴	۲,۴۰۴*	۰,۰۰۸	NI _t	سود خالص
۱,۰۰۶*	۰,۰۰۳	*-۰,۸۹۴	-۰,۰۰۱۹	rank_lev _{t1}	نسبت اهرم بالاتر از میانه
*-۰,۸۹۵	-۰,۰۰۱	*-۰,۰۰۴	-۸,۷۲	rank_lev_susp _t	نسبت اهرم بالاتر از میانه شرکت‌های مظنون
-۰,۱۶۵	-۰,۰۰۰۳	-۱,۱۳۷	-۰,۰۰۳	ROA	نرخ بازده دارایی
۱,۲۵۴	-۰,۰۰۴	-۰,۲۶۲	-۰,۰۰۳	SIZE	اندازه شرکت
*-۰,۲۴۲	-۰,۰۰۲	*-۰,۱۴۰	-۰,۰۰۰۱	MTB	فرصت رشد
۰,۱۸۴۱	۰,۰۰۰۱	۱,۲۰۵	۰,۰۲۱	INS	مالکیت نهادی
۱,۲۰۸	۰,۰۱۹	*-۰,۲۴۰	-۰,۰۰۱	IND	استقلال هیات مدیره
۱,۰۳۷*	۰,۰۰۷	۳,۷۳۹*	۰,۰۱۳	PAY	حسابهای پرداختی
۱,۲۸۶	۰,۰۰۳	۰,۷۴۹	۰,۰۰۲	AGE	عمر شرکت
۱,۲۴۲	۰,۰۰۲	۱,۲۹۹	۰,۰۰۳	BIG	نوع حسابرس
۰,۵۸۱	۰,۰۰۵	۰,۹۷۲	۰,۰۰۲	Tang	سرمایه فیزیکی
*-۰,۷۳۰	-۰,۰۲۰	۰,۶۳۱-	-۰,۰۰۵	Grow	تغییرات رشد

نگاره (۲): نتایج آزمون فرضیات سوم و چهارم

هزینه‌های تولید غیرعادی و هزینه‌های اختیاری غیرعادی در آستانه سود پیش بینی شده					
ABNDISEXP		ABNPRODCOST			
۰,۳۷۹	۰,۰۱۴	۰,۵۳۸	۰,۰۰۰۵	C	عرض از مبدا
۳,۱۰۰*	۰,۱۶۶	۱,۱۶۸*	۰,۰۰۱	NI _t	سود خالص
*-۰,۷۷۷	-۰,۱۰۹	*-۱,۵۸۴	-۰,۰۱۲	rank_lev _{t1}	نسبت اهرم بالاتر از میانه
*-۰,۷۸۴	-۰,۰۰۳	*-۰,۸۸۰	-۰,۰۰۱	rank_lev_susp _t	نسبت اهرم بالاتر از میانه شرکت‌های مظنون
*-۲,۲۲۵	-۰,۰۲۱	*-۰,۲۱۶	-۰,۰۰۰۴	ROA	نرخ بازده دارایی
۰,۳۵۵	۳,۳۹	-۱,۷۹۲	-۰,۰۰۵	SIZE	اندازه شرکت
-۰,۹۹۲	-۰,۱۱۷	*-۲,۰۳۶	-۰,۰۲۶	MTB	فرصت رشد
۰,۱۰۷	۰,۰۱۶	۰,۳۲۴	۰,۰۰۰۲	INS	مالکیت نهادی
۰,۲۹۷	۰,۰۳۲	۱,۲۷۵	۰,۰۱۷	IND	استقلال هیات مدیره
۱,۰۹۵	۰,۱۰۵	۱,۰۱۵	۰,۰۰۲	PAY	حسابهای پرداختی
-۰,۸۴۲	-۰,۰۱۶	-۱,۹۸۳	-۰,۰۱۷	AGE	عمر شرکت
۰,۹۹۴	۰,۴۲۰	۱,۲۸۴	۰,۰۰۳	BIG	نوع حسابرس
۵,۰۷۵	۰,۵۴۵	۱,۲۱۸	۰,۰۰۲	Tang	سرمایه فیزیکی
*-۱,۰۸۷	-۰,۰۷۳	۰,۳۴۷*	-۰,۰۰۳	Grow	تغییرات رشد

منتهی شده که نیاز به مدیریت سود را کاهش میدهد. این نتیجه همچنین در تحقیقی که الحمد^۱ و همکاران (۲۰۲۰) در بین شرکت‌های بورس اردن داشته اند گزارش گردیده است.

در نگاره (۳) نیز تمرکز بر شرکت‌های با اهرم بالاتر از میانه در بین مظنونین به مدیریت سود در آستانه سود دوره گذشته شده است.

متغیر suspect-ni به عنوان متغیر مستقل در رگرسیون‌هایی که متغیرهای وابسته آن هزینه‌های تولید غیرعادی و هزینه‌های اختیاری غیر عادی می‌باشند دارای ضریب عددی منفی و معنی‌دار می‌باشد. لذا می‌توان تایید نمود که آن دسته از شرکت‌های مظنون - به مدیریت سود در آستانه سود گذشته مالی - که نسبت اهرم آنها در مقایسه با سایر شرکت‌های مظنون بالاتر است، هزینه‌های اختیاری تولید پایینتر بوده اما تاثیر معنی داری بر روی تولید غیرعادی ندارد. این بدان معنی است که اهرم مالی باعث نمی‌گردد که در بین شرکت‌های مظنون به مدیریت سود تفاوت معنی‌داری بین شرکت‌های با اهرم مالی بالا نسبت به شرکت‌های با اهرم مالی پایین وجود داشته باشد.

با لحاظ ضریب متغیر suspect-ni با متغیر وابسته و هزینه‌های اختیاری غیر عادی و هزینه‌های تولید غیرعادی عددی منفی و معنی‌دار می‌باشد، می‌توان نتیجه گرفت در آن دسته از شرکت‌های مظنون - به مدیریت سود در آستانه سود پیش بینی شده - که نسبت اهرم آنها در مقایسه با سایر شرکت‌های مظنون بالاتر است، هزینه‌های تولید غیرعادی و هزینه‌های اختیاری غیرعادی پایین‌تر است. لذا می‌توان گفت شرکت‌هایی که با افزایش اهرم مالی مواجه اند و همچنین سود آنها نزدیک به دوره گذشته باشد کمتر تمایل دارند که به فعالیت‌های مرتبط به مدیریت سود اقدام نمایند. بنابراین افزایش اهرم مالی به دلیل فشار ناشی از قراردادهای بدهی باعث کاهش فرصت انجام رفتارهای فرصت طلبانه از طرف مدیران می‌گردد و به عبارت دیگر آن‌ها را محتاط‌تر می‌کند. لذا هر دو فرضیه سوم و چهارم تایید می‌گردد. همچنین افزایش رشد شرکت نسبت به دوره گذشته هم بر روی هزینه‌های تولید غیرعادی و هم هزینه‌های اختیاری غیرعادی تاثیر منفی دارد. که این تاثیر منفی بدان علت است که افزایش فروش با افزایش توان نقدینگی همراه بوده و احتمالاً این افزایش فروش به سودآوری بیشتر

¹ Alhmoode

نگاره (۳): نتایج آزمون فرضیات پنجم و ششم

هزینه‌های تولید غیرعادی و هزینه‌های اختیاری غیرعادی در آستانه سود دوره گذشته					
ABNDISEXP		ABNPRODCOST			
۰,۰۷۹	۰,۹۱۳	۵,۰۷۵	۰,۵۴۵	C	عرض از مبدا
*-۱,۶۴۴	-۰,۵۵۱	*-۲,۳۲۷	-۰,۰۱۷	NI _t	سود خالص
*-۱,۲۴۲	۱,۰۰۴	*-۷,۷۹۵	-۱,۱۹۰	rank_lev _{t1}	نسبت اهرم بالاتر از میانه
*-۱,۸۶۹	-۰,۰۱۵	-۴,۸۸۵	-۰,۲۴۶	rank_lev_susp _t	نسبت اهرم بالاتر از میانه شرکت‌های مظنون
*-۱,۲۲۰	۰,۰۲۵	*-۲,۵۵۶	-۰,۲۵۴	ROA	نرخ بازده دارایی
۰,۸۶۱	۰,۰۱۳	۵,۰۲۸	۰,۰۵۶	SIZE	اندازه شرکت
۰,۲۵۱	۰,۰۰۴	۰,۱۸۷	۰,۰۲۳	MTB	فرصت رشد
۰,۰۰۳	۲۰۲۳	۱,۸۲۸	۲,۳۲۵	INS	مالکیت نهادی
۲,۲۰۲	۰,۰۱۴۱	۶,۳۵۸	۰,۳۰۱	IND	استقلال هیات مدیره
۱,۹۹۳	۰,۰۴۸	۰,۵۸۱	۱,۱۷۱	PAY	حسابهای پرداختی
۲,۴۷۹	۰,۳۰۲	۰,۱۴۱	۰,۱۷۴	AGE	عمر شرکت
۲,۱۷۴	۰,۶۳۶	۳,۰۰۱	۰,۲۱۴	BIG	نوع حسابرس
۰,۴۲۷	۰,۹۶۶	۰,۳۹۳	۰,۱۶۱	Tang	سرمایه فیزیکی
*-۱,۴۷۷	-۰,۹۷۶	-۱,۲۵۳	-۰,۰۲۵	Grow	تغییرات رشد

می‌توانند یک رویکرد فرصت طلبانه برای دستکاری سود از طریق مدیریت سود واقعی اتخاذ کنند (کریشنان^۳ و همکاران، ۲۰۱۸). با این حال، فعالیت مدیریت سود فقط در پایان یک سال مالی اما قبل از صدور گزارش‌های مالی امکان پذیر است تا نشان دهد که هدف درآمد حاصل شده است (کریشنان^۴ و همکاران، ۲۰۱۸). انتظار رود شرکت‌های با زیان کوچک (ناصر و همکاران، ۲۰۱۸) یا سود نزدیک به دوره‌های مالی گذشته یا نزدیک به سود پیش بینی شده (وانگ و همکاران، ۲۰۲۰) بیشتر محتمل باشد که اقدام به مدیریت سود نمایند. همچنین شماری از وضعیت‌های خاص این شرکت‌های مظنون می‌تواند مدیران را به دستکاری سود ترغیب یا از آن باز دارد که اهرم مالی یکی از مهمترین آنها می‌باشد. در واقع از لحاظ نظری هر دو احتمال کاهش یا افزایش دستکاری در سود ادعا گردیده است (الهاربی و همکاران، ۲۰۲۰). لذا هدف اصلی تحقیق حاضر بررسی مدیریت سود واقعی در آستانه مقادیر حساس سود بود و یافته‌ها نشان دادند که در شرکت‌های مظنون به مدیریت سود- که اهرم مالی آنها

لذا فرضیه پنجم تایید نگریده اما فرضیه ششم تایید می‌گردد. نرخ بازده دارائی‌ها نیز تاثیر منفی‌ای هم بر روی هزینه‌های تولید غیر عادی و هزینه‌های اختیاری غیر عادی دارد. در واقع همانطور که افریضل^۱ و گامایونی و سیاپودین (۲۰۲۱) نشان دادند مدیریت سود به طور موثر توسط سیستم حاکمیت شرکتی و عملکرد مالی محدود می‌گردد. آنها همچنین ادعا کردند که شیوه‌های مدیریت سود بر ارزش شرکت که توسط حاکمیت شرکتی تعدیل می‌شود، اثر معنی‌داری دارد.

بحث و نتیجه گیری

پس از رسوایی‌های اخیر حسابداری که باعث ورشکستگی بسیاری از سازمان‌های بزرگ در سراسر جهان شد، مکانیزم‌های کنترلی و صحت اطلاعات حسابداری زیر سوال رفته است. مدیران می‌توانند با اعمال اختیارات خود سوء استفاده کرده و اطلاعات مالی واقعی شرکت را که ذینفعان استفاده می‌نمایند تحریف کرده و اعتبار آنها را تحت تأثیر قرار دهد (لاززم و جیلانی^۲، ۲۰۱۸). مدیران

³ Krishnan

⁴ Krishnan

¹ Afrizal

² Lazzem & Jilani

روی شیوه‌های مدیریت سود شرکت‌های املاک و مستغلات در اندونزی تأثیری ندارد. بنا به نظر نویسنده مقاله صورت‌های مالی تنها یکی از رویه‌هایی است که اعتباردهندگان هنگام بررسی وام‌ها در نظر می‌گیرند. اگر شرکت نتواند سایر الزامات تعیین شده توسط طلبکار را برآورده کند، بستانکار نمی‌تواند وام را ارائه دهد. در تحقیقی که در بین شرکت‌های تولیدی بورس پاکستان انجام گردیده، گزارش از تأثیر مثبت اهرم مالی بر مدیریت سود شده است (فیصل^۴، ۲۰۲۱). نویسنده ادعا می‌کند که این بدان علت است که اگر شرکتی بیش از حد از منابع مالی خارجی استفاده کند، آنگاه مدیران تحت فشار قرار می‌گیرند که اقدام به در مدیریت سود نمایند تا سطح سود مورد انتظار را نشان دهند. این مطالعه همچنین نشان می‌دهد که نیاز به اجتناب از استفاده بیشتر از منابع مالی خارجی به منظور محدود کردن دستکاری در سود لازم می‌نماید. بطوری که نگرانی ریسک‌های حاصل از اهرم مالی بالا در اقدامات مدیریت سود در اردن نیز گزارش شده (الدوبی^۵، ۲۰۱۸) و محقق پیشنهاد یک سیستم حسابرسی جامع تر و قابل اعتمادتر را به مقامات و سیاستگذاران مربوطه می‌نماید. مد نظر قرار گیرند. پیشنهاد می‌گردد جهت تکمیل این تحقیق مدیریت سود تعهدی نیز در آستانه‌های مورد نظر و زمانی که شرکت‌ها درگیر اهرم مالی بالا هستند مورد بررسی قرار گیرد.

منابع

- * حسینی معصوم، محمدرضا؛ گرکز، منصور؛ سعیدی، پرویز. (۱۳۹۸). عملکرد مدیران در مواجهه با آستانه‌های سود: شواهدی از نقش گزارشگری پایداری، پژوهش‌های کاربردی در گزارشگری مالی، دوره ۸، شماره ۲، صص ۱۴۱-۱۶۸.
- * لاری دشت بیاض، محمود؛ ساعی، محمد جواد؛ قربانی، آرش (۱۳۹۶)، بررسی مدیریت سود واقعی برای اجتناب از زیان، فصلنامه علمی پژوهشی

بیشتر از میانه می‌باشد- در هر سه آستانه با افزایش اهرم مالی احتمال دستکاری سود با استفاده از هزینه‌های اختیاری و هزینه‌های تولید کاهش یافته و صرفاً در شرکت‌های مظنون با اهرم مالی بالا در آستانه سود دوره گذشته بوده که رابطه معنی‌داری با هزینه‌های تولید غیر عادی یافت نگردید. لذا کلیه فرضیات به جز فرضیه پنجم مورد تایید قرار گرفته است. یافته‌های فوق نشان می‌دهد که مدیران شرکت‌های مظنون به مدیریت سود هنگامی که از اهرم مالی استفاده نموده‌اند رغبت چندانی به استفاده از ابزار هزینه‌های تولید و هزینه‌های اختیاری غیر عادی جهت مدیریت سود نداشته و ترجیح می‌دهند که کمتر بمدیریت سود واقعی روی آورند که ریشه در رفتار محافظه کارانه مدیران در قبال تعهدات مالی شرکت داشته و همچنین شاید نظارت بیرونی وام‌دهندگان و حساسیت‌های ناشی از میزان بدهی شرکت نیز فرصت دستکاری سود را برای آنان محدود می‌سازد. بطور کلی میتوان تفسیر نمود که شرکت‌هایی که از اهرم مالی بیشتر استفاده می‌کنند حساسیت بیشتری نسبت به سوددهی آنان وجود دارد (نونپرادیت^۱، ۲۰۱۹) که این حساسیت بالاتر مدیران را ترغیب به انجام مدیریت سود با هدف حفظ جایگاه خود می‌نماید. در تحقیقی که در شرکت‌های بورسی کره انجام گردیده نتایج حاکی از آن بوده که افزایش اهرم مالی کوتاه مدت و اهرم مالی بلند مدت هر دو احتمال کاهش هزینه‌های اختیاری و افزایش هزینه‌های تولید غیر عادی را در بین شرکت‌های مظنون به سود بطور معنی‌داری تحت تأثیر قرار می‌دهد در حالی که این افزایش اهرم مالی در احتمال مدیریت سود در بین شرکت‌های غیر مظنون تأثیر معنی‌داری نداشتند (تولکاناز^۲ و همکاران، ۲۰۲۰). بنظر نویسندگان مقاله مدیران شرکت‌های مظنون کره‌ای انگیزه دارند تا در معاملات روزمره "نقاب زده" و طوری اقدام نمایند که صرفاً ثروت و شهرت شخصی خود را افزایش داده و این مسئله با افزایش اهرم مالی در بین شرکت‌های مظنون افزایش می‌یابد. هر چند که اوپا^۳ (۲۰۲۲) بیان می‌کند که متغیر انگیزه بدهی

¹ Nuanpradit

² Tulcanaza

³ Upa

⁴ Faisal

⁵ Alzoubi

- Accounting and Finance* 6(2): 35-56. January 2010.
- * Ammar, H, Minhas, A., Muhammad, K., Kh, Ahsan, A, Mirela. P., Marian. C., V. (2020). When Does Earnings Management Matter? Evidence across the Corporate Life Cycle for Non-Financial Chinese Listed Companies, *Journal of Risk and Financial Management* Article. 13, 313; doi: 10.3390/jrfm13120313.
- * Bar-Gill, O., Bebchuk, L. A., (2009). Misreporting Corporate Performance (SSRN Scholarly Paper No. ID 354141). Social Science Research Network, Rochester, NY. <https://doi.org/10.2139/ssrn.354141>.
- * Billings, Bruce K., James R. Moon Jr., Richard M. Morton, and Dana M. Wallace. (2020). Can Employee Stock Options Contribute to Less Risk-Taking? *Contemporary Accounting Research* 37: 1658–86.
- * CHi, X., Li, Z.W., Zhang, W.G.,(2011). Financial problems in China's securities market: a review of empirical studies. *China Account. Rev.* 7, 1–23 (in Chinese).
- * DeAngelo, Harry, Linda DeAngelo, and Rene M. Stulz.(2006). Dividend policy and the earned/contributed capital mix: A test of the life-cycle theory. *Journal of Financial Economics* 81: 227–54.
- * Fan, H., Song, X. (2019). Earnings management of Chinese central state-owned enterprises – the effects of state level incentives. *Asia-Pacific J. Account. Econ.* , 26, 643-658. ..
- * Fang, H., Nofsinger J.R., Quan, J. (2015). The effects of employee stock option plans on operating performance in Chinese firms. *Journal of Banking & Finance.* 54, 141-159.
- * Faisal, M. (2021). Impact of Leverage and Corporate Governance on Earning Management: Empirical Evidence from the Manufacturing Sector of Pakistan (Doctoral dissertation, CAPITAL UNIVERSITY).
- * Habib, Ahsan, Borhan Uddin Bhuiyan, and Mostafa Monzur Hasan. (2019). IFRS adoption, financial reporting quality and cost of capital: A life cycle perspective. *Pacific Accounting Review* 31: 497–522.
- * Haga, Jesper, Henrik Höglund, and Dennis Sundvik. (2018). Stock market listing status and real earnings management. *Journal of Accounting and Public Policy* 37: 420–35.
- * Hu, J., Jiang, H., Holmes, M. (2019). Government subsidies and corporate investment efficiency: evidence from China. *Emerg. Mark. Rev.* 41, 100658.
- * Jeremy, B, Edwige, Ch., Edward, L., Ying, L. (2021). Does vanished zero-earnings
- مطالعات تجربی حسابداری مالی سال ۱۴ شماره ۵۶ زمستان ۱۳، صص ۱۵۵-۱۸۱
- * حجازی، رضوان؛ آدم پیرا، سمیرا؛ بهرامی زیارتی؛ مصطفی (۱۳۹۵) تشخیص مدیریت سود با استفاده از تغییرات در گردش دارایی و حاشیه سود، پژوهش‌های حسابداری مالی و حسابرسی، سال ۸، شماره ۲۹، صص ۷۳-۹۵
- * شمس زاده، باقر؛ افخمی، محمد. (۱۳۹۵)، تشخیص مدیریت سود با استفاده از تغییرات گردش داراییها و حاشیه سود، پژوهش‌های حسابداری مالی و حسابرسی، سال ۸، شماره ۳۲، صص ۸۳-۹۸
- * Afrizal, J., Gamayuni, R. R., & Syaipudin, U. (2021). The Effect of Earnings Management on Firm Value with Corporate Governance as a Moderating Variable. *International Journal for Innovation Education and Research*, 9(2), 262–268.
- * Alhmoood, M. A., Shaari, H., & Al-dhamari, R. (2020). CEO characteristics and real earnings management in Jordan. *International Journal of Financial Research*, 11(4), 255-266.
- * Alzoubi, E. S. S. (2018). Audit quality, debt financing, and earnings management: Evidence from Jordan. *Journal of International Accounting, Auditing and Taxation*, 30, 69-84.
- * Ghazali, A. W., Shafie, N. A., & Sanusi, Z. M. (2015). Earnings management: An analysis of opportunistic behaviour, monitoring mechanism and financial distress. *Procedia Economics and Finance*, 28, 190-201.
- * Degiannakis, S., Giannopoulos, G., Ibrahim, S., & Rozic, I. (2019). Earnings management to avoid losses and earnings declines in Croatia. *International Journal of Computational Economics and Econometrics*, 9(3), 219-238.
- * Afrizal, J., Gamayuni, R. R., & Syaipudin, U. (2021). The Effect of Earnings Management on Firm Value with Corporate Governance as a Moderating Variable. *International Journal for Innovation Education and Research*, 9(2), 262–268.
- * Alharbi, Samar, Nader Atawnah, Md Al Mamun, and Muhammad Jahangir Ali. (2020). Local culture and tax avoidance: Evidence from gambling preference behavior. *Global Finance Journal* 100585.
- * Amar .A. B., Abaoub. E. (2010). Earnings management thresholds: The case in Tunisia, *Asian Academy of Management Journal of*

- discontinuity imply no accrual manipulation?. PhD student, are at Baruch College, City University of New York, One Bernard Baruch Way, New York
- * Krishnan, Gopal V., Emma-Riikka Myllymäki, and Neerav Nagar. (2018). Does Financial Reporting Quality Vary Across Firm Life Cycle? pp. 1–64. Available online: https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=3233512 (accessed on 25 October 2018).
  - * Laeven, Luc, and Ross Levine. (2019). Bank governance, regulation and risk taking. *Journal of Financial Economics* 93: 259–75. [CrossRef]
  - * Lazzem, Safa, and Faouzi Jilani. (2018). The impact of leverage on accrual-based earnings management: The case of listed French firms. *Research in International Business and Finance* 44: 350–58.
  - * Li, Zhichuan Frank, and Caleb Thibodeau. (2019). CSR-contingent executive compensation incentive and earnings management. *Sustainability* 11: 3421.
  - * Liu, Sh, Shu, Lin, Zhaoyu, Sun., Lihua, Yuan., (2021). Earnings management and firms' investment behavior: The
  - * Marai, A., Pavlović, V., Knežević, G. & Almahrog, Y (2021). Earnings management to achieve benchmark targets: a case of serbian listed companies, *Management Control Review*, v. 5, n. 1, Jan/Jun, pp. 2-18, 2020. DOI: <https://doi.org/10.51720/mcr.v5i1.3397>
  - * Nuanpradit, S. (2019). Real earnings management in Thailand: CEO duality and serviced early years. *Asia-Pacific Journal of Business Administration*. 88-108.
  - * Prabhakar, Akhilesh Chnadra, and Vasilii Erokhin. (2020). Globalization Reshaping the World Economy in the 21st Century. In *Regional Trade and Development Strategies in the Era of Globalization*. Pennsylvania: IGI Global, pp. 1–24.
  - * Samar. A., Mamun, M. A. Nader, A. (2021). Uncovering Real Earnings Management: Pay Attention to Risk-Taking Behavior, *International Journal of Financial Studies Article*
  - * Shuto. Sh. (2019). Earnings Management to Exceed the Threshold: A Comparative Analysis of Consolidated and Parent-only Earnings, *Journal of International Financial Management and Accounting* 2009, 20, 3.
  - * Tulcanaza-Prieto, A. B., Lee, Y., & Koo, J. H. (2020). Effect of leverage on real earnings management: Evidence from Korea. *Sustainability*, 12(6), 2232.
  - * Upa, V. A. (2022). Does Debt Motivation Influence Earning Management?. *International Journal of Progressive Sciences and Technologies*, 30(1), 628-635.
  - * Van Tendeloo, B.D., Vanstraelen, A. (2018). Earnings management under German GAAP versus IFRS. *European Accounting Review*. 14(1), 155-180.
  - * Wang, Zanxin, Minhas Akbar, and Ahsan Akbar. (2020). The Interplay between Working Capital Management and a Firm's Financial Performance across the Corporate Life Cycle. *Sustainability* 12: 1661.
  - * Zaman, Rashid, Nader Atawnah, Muhammad Haseeb, Muhammad Nadeem, and Saadia Irfan. (2021). Does corporate eco-innovation affect stock price crash risk? *The British Accounting Review*, 101031.

Investigate earnings management at the sensitive earnings amounts' threshold of companies with high financial leverage

Sara Shafiee¹
Hamidreza Kordlouie*²
Shadi shahverdiani³
Maziar Ghasemi⁴

Abstract

The purpose of this study is to investigate real earnings management on the threshold of sensitive amounts of earnings in companies suspected of earnings management and in terms of high financial leverage, which was conducted among 148 listed companies and their financial information between 1392 and 1399. In this study, abnormal production costs and abnormal discretionary expenses for companies suspected of earnings managing whose financial leverage was above average were examined in the three thresholds of zero- earnings, previous earnings and forecasted earnings. The results show that in all three profit thresholds, when the financial leverage is more than average, then this leverage has a negative and significant effect on abnormal production costs and abnormal discretionary expenses. Only in abnormal production costs of the previous earning threshold that no significant impact has been identified.

Keywords: Abnormal Discretionary Expenses, Abnormal Optional Cost, Earnings Threshold, Financial Leverage, Real Profit Management.

---

¹ PhD student in Accounting, Accounting, Islamic Azad University, UAE Branch. Email: shafiee_sm@yahoo.com

² Associate Professor and Faculty Member of Islamic Azad University, Islamshahr Branch, Islamshahr, Iran. (Corresponding Author), Email: hamidreza.kordlouie@gmail.com

³ Assistant professor, management department, Islamic Azad University, Shahre Qods branch, Shahre Qods, Iran. Email: shahverdiani@gmail.com

⁴ Assistant Professor, Department of Management, Adiban Higher Education Institute, Garmsar, Semnan, Iran. Email: maziarghasemi@gmail.com